

Aplikované psychosociální vědy 1

Organizace předmětu

- 1/0
- Zkouška
- Test 15 otázek (60 % minimum)
- Přednášky – prezentace
 - Základní koncept
 - Doplnující informace
- Místnost – A11/236
- Vyučující – Emanuel Hurych

Literatura

- SEKOT, Aleš. Sport a společnost: Socializační kontext. In *Společenská úloha sportu*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova, 2009. s. 36-44, 9 s. ISBN 978-80-86317-72-4.
- SEKOT, Aleš. *Sociologie v kostce*. Brno: Paido, 2002. 142 s. ISBN 8073150212.
- SMÉKAL, Vladimír. *Pozvání do psychologie osobnosti. Člověk v zrcadle vědomí a jednání*. Brno: Barrister&Principal, 2002. 517 s. Studium. ISBN 80-85947-80-3.
- VANĚK, Miroslav. *Psychologie sportu*. Vyd. 1. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1980. 180 s.
- SLEPIČKA, Pavel, Václav HOŠEK a Běla HÁTLOVÁ. *Psychologie sportu*. Vyd. 1. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2006. 230 s. ISBN 8024612909.

Témata

- Úvod – zaměření předmětu, cíle, struktura
- Základní sociologické poznatky, filosofická východiska, vztah mezi sociologií a psychologii
- Začlenění sportovce do společnosti – sociologické a psychologické aspekty
- Analýza psychických stavů osobnosti sportovce, autodiagnostika aktuálních psychických stavů
- Diagnostika skupinových vztahů – sociální dimenze
- Regulační prostředky a jejich využití při řízení fotbalového utkání
- Předstartovní, startovní a soutěžní stavy
- Psychologická selhání
- Zdraví a jeho dimenze
- Duševní zdraví rozhodčího
- Psychologická příprava na soutěž, psychologie koučování fotbalového zápasu

Základní myšlenky z oblasti sociologie

- Již před vznikem sociologie byly mnohé sociální otázky naznačeny v pracích filosofů (**Platon, Aristoteles, Moore, Hegel** atd.), hovoříme zde od o tzv. protosociologii.
- **August Comte** (1798 – 1857) reagoval na sociální změny vyvolané průmyslovou revolucí, urbanizací, Velkou francouzskou revolucí.
- Comte dlouhou dobu studoval utopický socialismus myslitele Henriho de Saint-Simona. Ten samotný nebývá považován za sociologa, nýbrž za socialistu.
- Comte od něj převzal řadu myšlenek a ty pak uspořádal. De Saint-Simon ve svém díle poukazuje na to, že společnost není pouhým souhrnem jednotlivců, ale organizovaným uskupením, jednotlivé prvky společnosti jsou na sobě vzájemně závislé; k přechodu od jednoho typu společnosti k druhému dochází násilně a je to přirozené. Jako u prvního u něj nalezneme první náznaky pozitivního myšlení. Mimo to také prosazoval myšlenku vytvoření nové vědy o člověku a společnosti.

Pojetí a rozdělení sociologie

- Vědu o společnosti („sociální fyziku“) zakládá Comte
 - jednak jako součást své teorie o historickém vývoji poznání lidstva,
 - jednak v reakci na stav společnosti své doby, který považoval za velmi kritický.
- Cílem vědy o společnosti je vybudovat systém teoretického poznání, jehož aplikace v politice umožní s co nejmenšími náklady a co nejrychleji překonávat krize, jimiž lidstvo při svém civilizačním vývoji prochází
- Comte dělí sociologii na
 - sociální statiku (zkoumání podmínek existence a fungování společnosti, studium struktury řádu)
 - sociální dynamiku (analýza zákonů vývoje/pokroku směřujícího ke konečnému stadiu pozitivismu)

Pozitivismus

- Termín pozitivismus v nejširším slova smyslu označuje každou filosofickou nebo vědeckou teorii dovolávající se čistého a prostého poznávání empirických faktů nebo takovou, která se opírá o jistoty experimentálního typu.
- Pozorování empirických faktů musí být vedeno teorií, jinak je slepé a bez užitku.
 - I. Kant: „*Myšlenky bez obsahu jsou prázdné, smyslový názor bez pojmů je slepý.*“)
- Pomocí zkoumání empirických faktů lze dospět k formulování obecných sociologických zákonů jakožto neměnných a opakujících se vztahů posloupnosti a podobnosti mezi jevy.
- Cílem pozitivistické sociologie je rozvinout v kontaktu se zkoumanou realitou abstraktní teoretické principy, jimiž se bude každé další pozorování řídit a zároveň je bude zpětně testovat a modifikovat.
- *Pozn. Vznik slova: pōnō, ere, posuī, positum = odkládat; klást, stavět; ustanovovat.*

Hierarchie věd dle Comta

- Čím výše stojí určitá disciplína v hierarchii věd, tím je její předmět bádání specifitější, komplexnější a méně přístupný exaktnímu měření a predikci.
- Vědění jednotlivých disciplín dosahuje pozitivního stadia tím dříve, čím je obecnější, jednodušší a nezávislejší na ostatních vědách.
- Každá věda v hierarchii se vynořuje v závislosti na dřívějším vývoji svých předchůdců, vždy podle zákona rostoucí komplexnosti a klesající obecnosti dosaženého poznání.
 - Sociologie, biologie, chemie, fyzika, astronomie, matematika...

Zákon tří stádií

Těmito stadii procházejí (dle Comta) lidské myšlení (rozum), ontogeneze jednotlivce, všechny obory lidského vědění a dějiny lidstva:

- **1) Teologické stadium:** lidská mysl usiluje o absolutní vědění, o odhalení neměnné povahy bytí. Protože však takové otázky člověk nedokáže zodpovědět skrze empirické poznání, věří se v této fázi, že všechny jevy jsou produkovány díky jednání nadpřirozených bytostí. Cílem společnosti je neustálý výboj a vztah v ní mají podobu vojenských vazeb. Základní institucí je otroctví. Duchovními vůdci jsou kněží, světskými vojevůdci. Nejvýraznější jednotkou je rodina. Základem integrace jsou kontakty mezi skupinami a duch náboženství.
- **2) Metafyzické stadium:** člověk předpokládá existenci abstraktních sil schopných produkovat veškeré jevy, s nimiž přichází do kontaktu. Příčiny dění však už nejsou spatřovány vně věcí, ale přímo v nich. Namísto boha tak nastupuje pojem přírody. Stále převládá představivost nad pozorováním. Duchovními vůdci jsou kněží a filosofové, světskou moc zastupují právníci. Základní sociální jednotkou je stát – kontrola z jeho strany pomocí práva a armády je základem integrace.
- **3) Pozitivní stadium:** mysl vzdala marné hledání absolutních počátků a konečných určení univerza a věnuje se studiu zákonů, tj. neměnných vztahů posloupnosti a podobnosti mezi jevy. Člověk se zde zříká nároků na absolutní vědění a spokojuje se s postupným, nikdy nekončícím přibližováním pravdě. Vědění je založeno na pozorováním přísně vědeckou metodou. Duchovními vůdci jsou vědci, nejvýraznější sociální jednotkou pak průmysl s průmyslníky jako světskými vůdci. Základem aktivit se stává výroba a osou sociální integrace vzájemná závislost.

Výzkumné metody v sociologii

- pozorování – vedeno teorií
- experiment – empirické ověření (studium patologií)
- komparace – srovnávání (mezi státy a kulturami)
- historický výzkum – možnost srovnávání v čase